

شعر فارسی در عصر آنتون

(قرن هفتم تا قرن نهم هجری قمری)

بیلا الهیان

www.kebab.ir

سرشناسه	: الهیان، لیلا، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	: شعر فارسی در عصر آشوب (قرن هفتم تا قرن نهم هجری قمری) لیلا الهیان.
مشخصات نشر	: تهران: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۳-۵۷۰-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۵۱ - ۱۶۰.
یادداشت	: تعابه.
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۷-۹ ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- 13-15th centuries -- History and criticism
موضوع	: شاعران ایرانی -- قرن ۷-۹ ق.
موضوع	: Poets, Persian -- 13th - 14th centuries
شناسه افزوده	: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات
شناسه افزوده	: Press Organization Jahade Daneshgahi
رده بندی کنگره	: PIR۳۷۰۶
رده بندی دیویی	: ۳/۸۱۶۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۱۲۱۶۲
اطلاعات رگورد کتابشناسی	: فیبا

◆ نام کتاب: شعر فارسی در عصر آشوب (قرن هفتم تا قرن نهم هجری قمری)

◆ مؤلف: لیلا الهیان

◆ ناشر: انتشارات سازمان جهاد دانشگاهی تهران

◆ چاپ و صحافی: رامین

◆ طراح روی جلد: ریحانه رحیمیان

◆ نوبت چاپ: اول - بهار ۱۴۰۱

◆ شمارگان: ۱۰۰ نسخه

◆ قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

◆ ناظر چاپ: احمد آرش

ISBN 978-600-133-570-9

◆ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۳-۵۷۰-۹

www.jtcs.ir

◆ نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۸۶ - ۱۳۱۴۵

nashr.jutt@gmail.com

◆ تلفن: ۶۶۹۵۴۳۸ تلفکس: ۶۶۴۶۹۴۱

◆ مراکز پخش: خانه کتاب دانشگاه: ۶۶۹۷۳۴۲۳ - ۶۱۱۱۲۸۵۰ فروشگاه الکترونیکی: 16book.ir

◆ برای تهیه نسخه الکترونیک به آدرس fidibo.com مراجعه فرمایید.

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف یا ناشر تکثیر و کپی برداری کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

۵	مقدمه ناشر.....
۹	پیشگفتار نویسنده.....
۱۱	فصل اول: محتوای شعر در عصر آشوب.....
۱۱	مقدمه.....
۱۵	طنز.....
۱۷	ده‌نامه‌سرایی (عشاق‌نامه‌ها).....
۱۸	ساقی‌نامه.....
۱۹	حماسه‌سرایی.....
۲۲	پی‌نوشت‌ها.....
۲۳	فصل دوم: قالب‌های شعری در عصر آشوب.....
۲۳	مثنوی.....
۲۸	قصیده.....
۳۰	غزل.....
۳۴	پی‌نوشت‌ها.....
۳۵	فصل سوم: شاعران برجسته عصر آشوب.....
۳۵	سعدی.....
۳۸	آثار سعدی.....
۴۸	آثار مثنوی سعدی.....
۵۳	مولانا جلال‌الدین بلخی.....

۵۶	آثار مولوی
۷۵	آثار مثنوی مولانا
۷۸	شیخ فخرالدین عراقی
۸۱	عبید زاکانی
۸۷	آثار مثنوی عبید
۹۲	ابن یمن فریومدی
۹۵	شیخ محمود شبستری
۹۷	نزاری قهستانی
۹۹	خواجوی کرمانی
۱۰۳	عماد فقیه
۱۰۵	ناصر بخارایی (بخاری)
۱۰۵	سلمان ساوجی
۱۰۹	کمال خجندی
۱۱۰	حافظ
۱۲۸	عبدالرحمن جامی
۱۳۹	پی نوشت ها
۱۵۱	فهرست منابع و مآخذ

پیشگفتار نویسنده

طرح آغازین این کتاب حدود ده سال پیش افکنده شد؛ زمانی که هنوز دانشجوی ادبیات بودم و تازه درس گفتن در دانشگاه را تجربه می‌کردم. در هر دو کسوت حجم زیاد و محتوای پراز جزئیات کتاب‌ها، یکی از مشکلاتم بود. بی‌تردید این به سبب ذات ادبیات و متون ادبی به ویژه در گستره تاریخی ادبیات فارسی است؛ اما واحدهای درسی دانشگاه گاه تاب و مجال به تمرین مطالب این کتاب‌ها را ندارند. پس خواندن و از بر کردن بخش زیادی، به دانشجو واگذار می‌شود؛ در حالی که حتی طرح و اهداف کوتاه مدت و بلند مدت این خواندن و از بر کردن بر او روشن نیست؛ در نتیجه تأثیر چندانی در افزودن به عمق دانش او نخواهد داشت.

به باور نگارنده این سطور، نگارش کتاب‌های درسی ادبیات از گریزگاه‌های این رشته برای علمی و کارآمد شدن است. این کتاب تلاش نخستین و شاید نه چندان درخشان نویسنده برای نگارش کتابی درسی است با علم به آثار درخشان استادان دانشمند که پایه‌های پژوهش‌های تازه در ادبیات‌اند. با احترام به مقام علمی همه این بزرگان باید در نظر داشت که بسیاری از این کتاب‌ها برای پژوهش سودمند است و نه کلاس درس. به طور خاص کتاب‌های تاریخ ادبیات معمولاً مفصل هستند. در این کتاب‌ها سالروز تولد، سال مرگ، استادان، شاگردان، ممدوحان، مقلدان و آثار شاعر بررسی می‌شوند، اما در شرح کیفیت ادبی اثر، بیشتر در باب بلاغت آن سخن می‌رود. در کتاب پیش رو تلاش شده زندگی شاعران تا آنجا که در شناخت شعرشان راهگشاست، به طور موجز بیان شود. تا حد امکان از بیان تاریخ و جزئیات وقایع پرهیز شده تا خواننده

بیشتر به درک کلی از یک دوره تاریخ ادبی دست یابد و ذهن او جزئیات فراموش شدنی را پی نگیرد. در معرفی شاعر اصل بر شناخت اثر او، مشترکات آثار او با شاعران هم دوره اش و اهمیت آن در مسیر شعرپارسی است، به گونه ای که مخاطب، نسبت اثر با دیگر آثار ادبی را درک کند. پس موضوع، به ناگزیر بیان تاریخ ادبیات با نگاهی سبک شناختی است.

در خور ذکر است که یافته های مشترک بیشتر کتاب های تاریخ ادبیات به ویژه پژوهش دکتر ذبیح الله صفا و دیگر کتاب های اصلی استادان صاحب فکر ادبیات مبنای برخی مدعاهاست و کمتر به مقالات پژوهشگران جوان و طرح یافته های جدید پرداخته شده است تا سوبیه درسی - دانشگاهی کتاب حفظ شود.

در پایان بر خود واجب می دانم از دوستانی که با رهنمودهای خود در انتشار این کتاب یاری کردند، کلباسگزاری کنم. خانم ها دکتر لیلا میرزایی و دکتر آرزو عرب اف با بردباری فراوان کاستی های کتاب را یادآور شدند؛ نیز دکتر مهری امینی ثانی و دکتر مریم کریمی در به انجام رساندن این کتاب یاری کردند. این کتاب را پیشکش می کنم به این دوستان و همه دانشجویان صمیمی، سخت گذران و بی آرایش ادبیات که دل بسته این مرزو بوم هستند.

لیلا الهیان

پاییز ۱۴۰۰